

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden

Verksamhetsplan med budget 2021

Innehållsförteckning

1	Nämndens uppdrag	3
2	Sammanfattning.....	4
3	Visionen - Lätt att leva.....	5
4	Strategiska målsättningar	6
5	Basverksamhet	13
6	Ekonomisk sammanfattning	16
7	Personal	17
8	Fastställsedatum.....	18

1 Nämndens uppdrag

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden har ansvar för att bedriva verksamhet enligt av kommunfullmäktige givna mål och riktlinjer samt enligt gällande lagstiftning, nationella mål och övriga styrdokument, allt inom av kommunfullmäktige tilldelat kommunbidrag.

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för:

- omsorgen av äldre människor,
- stöd till människor med funktionsvariationer inkl. korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov (tidigare benämnt förlängd skolbarnsomsorg),
- alla hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i de särskilda boendeformerna och varaktiga hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i det ordinära boendet för alla kommuninvånare,
- kommunens individ- och familjeomsorg samt familjerätts- och familjerådgivningsverksamhet,
- kommunens tillsyns- och tillståndsverksamhet enligt bland annat alkohollagen,
- kommunens uppgifter enligt skuldsaneringslagen,
- kommunens flyktingmottagning,
- kommunala arbetsmarknadsfrågor.

2 Sammanfattning

Precis som under 2020 kommer verksamhetsplanen för nämnden inte vara så detaljerad. Hur respektive verksamhetsområde och enhet utformar uppdrag och aktiviteter för att bidra till en måluppfyllelse på helheten blir huvudfokus i uppföljningarna per mars, augusti och i årsbokslutet.

Uppföljning i form av dialog visade sig vara ett lyckosamt arbetssätt även om upplägget i sig kan förbättras i takt med att fler dialoger genomförs och erfarenheter görs. I inledningen till kommunfullmäktiges verksamhetsplan anges att denna ska följas upp genom dialoger där ”prioriteringar tydliggörs och förmågor, lärande och engagemang tillvaratas, vilket i sin tur stimulerar delaktighet, förståelse, och samverkan.” Detta är med andra ord ett arbetssätt som kommer fortgå under 2021 och hänger väl samman med sektorns arbete med det salutogena förhållningssättet.

Hälsa och välbefinnande är nämndens kärnuppdrag där arbetet (ihop med kommunens övriga verksamheter) utgår från tre vägledande principer;

- Att sträva efter ett mer hälsofrämjande samhälle och levnadssätt
- Att ge förutsättningar för individer att uppnå bästa möjliga hälsa och är rustade att nå sin potential, samt
- Att det finns välfungerande och behovsanpassade välfärdstjänster och stöd för de som behöver det.

Utöver att tillhandahålla goda insatser inom ramen för kärnuppdraget arbetar nämndens olika verksamhetsområden också ständigt med att utveckla och förfina arbetssätt och där så är möjligt, införliva ny teknik i samma syfte eller för att på sikt avlasta medarbetarna.

De ekonomiska förutsättningarna inför 2021 förefaller rimliga men med tanke på den pågående pandemin är det svårbedömt. Sektorn kommer att bibehålla bufferten motsvarande 1,8 % och sannolikt kommer eventuella tillkommande ekonomiska utmaningar därmed att kunna hanteras.

Nästa steg i implementeringen av det salutogena förhållningssättet är att sätta fokus på medarbetarskapet. Planeringen var ursprungligen att detta arbete skulle inledas under 2020 men det kunde inte prioriteras på grund av pandemin. Medarbetarskap tillsammans med fortsatt arbete med kompetensutveckling är därför viktiga områden att fokusera på under 2021. Det finns goda erfarenheter av att genomföra vissa moment digitalt och dessa erfarenheter kommer självfallet att tas tillvara.

3 Visionen - Lätt att leva

I Ale är det nära till skola, arbete och sköna naturupplevelser. Det centrala läget i Götaälvdalen med närhet till Göteborgs storstadspuls är en tillgång.

Visionen är Lätt att leva. Med detta menar vi att vi:

- antar utmaningar med lust och energi- tillsammans ska förenkla och underlätta människors vardag- förädlar våra tjänster och service- värnar om den gemensamma livsmiljön och ger aleborna livskvalitet

Med mod, samarbete och energi skapar vi en levande kommun för både invånare och företagare. Vi ger Aleborna livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar, här är det lätt att leva. Som hjälpmedel på resan mot år 2023 har politiken gjort en strategisk plan, som pekar ut vilka områden vi ska fokusera på och vad vi behöver göra. Den hjälper oss att arbeta i visionens riktning och säkerställer att vi gör rätt saker för Aleborna.

4 Strategiska målsättningar

4.1 Hälsa och välbefinnande

Den psykiska ohälsan i Ale ökar i flera åldersgrupper, framförallt bland unga vuxna och utvecklingen är liknande på nationell nivå. En utredning är gjord och nu är det dags att göra resultatet av den till verkstad för att öka den psykiska hälsan. Hälsa och välbefinnande grundar sig i många olika delar och vad som är en bra hälsa och ett gott välbefinnande är olika för olika människor. För att bidra till enskildas och grupper utveckling inom hälsa och välbefinnande behöver tillvägagångssätten vara mångfacetterade och vi behöver tänka utanför boxen.

Civilsamhället och ideella krafter är viktiga för alla samhällen. Genom att ha en öppen dialog med föreningar och andra ideella initiativ för att se hur vi kan stötta dem kan vi bidra till att civilsamhället fortsätter finnas och får möjlighet att växa. Civilsamhället är en viktig del i att erbjuda människor sammanhang, inte minst då ett växande problem är att ensamheten bland människor breder ut sig allt mer. Vår känsla av trygghet bidrar till vårt mående, både positivt och negativt. Därav är ett fortsatt arbete där hänsyn tas till det som skapar en känsla av trygghet för människor viktigt. En god omsorg när vi är i behov av den, såväl barnomsorg, som äldreomsorg bidrar till vår och våra näras välmående. Våra äldres förutsättningar att leva på sina egna villkor ska tillgodoses så långt det är möjligt.

Hälsa och välbefinnande kan skapas med hjälp av kultur och vi vill att kulturen ska vara tillgänglig i stort och smått, i vardagen och vid större evenemang. Hälsa och välbefinnande kan också vara att trivas och känna stolthet för platsen vi bor på och tillhörighet till andra som bor på samma plats. Vi vill skapa välkomnande entréer till vårt Ale med tydlig skyltning.

4.1.1 Fokusområden att följa upp

Ensamheten är en växande utmaning

Vi ser att det idag finns många ensamma människor och det är en stor utmaning för vårt samhälle. Det finns inte en enskild målgrupp utan ensamhet finns i alla ålderskategorier och samhällsskikt. Vi tror på att skapa förutsättningar för människor att mötas, gärna över åldersgränser. För att skapa framgång tror vi på att utveckla nya samarbeten med civilsamhället och ideella krafter.

Nämndens mål

Utveckla de samarbeten som initierats för att bidra till en minskad känsla av ensamhet för sektorns målgrupper, samt att i vissa fall ställa om verksamheten för att bättre svara mot målgruppens behov.

Gällande sektorns målgrupper bidrar även den rådande situationen med Covid-19 till en än större ensamhetsproblematik än tidigare. Samarbeten har tidigare initierats inom ramen för exempelvis Ung omsorg och NÄTA – dessa ska fortgå och intensifieras. Arbetet riktat mot personer med demensproblematik ska ses över för att bättre motsvara målgruppens behov. Att kommunens verksamheter blir involverad tidigare i sjukdomsförloppet är centralt. Det förebyggande arbetet behöver ställas om för att nyttja resurserna på bästa sätt och utveckla samverkan med civilsamhället.

4.1.2 Nämndens mål

”Socialtjänsten skall (...) inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupper egna resurser.” (1 kap 1 § Socialtjänstlagen)

Ett värdegrundat och salutogent förhållningssätt i arbetet ska genomsyra såväl målgrupps-, arbetsmiljö- och verksamhetsperspektivet, där den strategiska målsättningen hälsa och välbefinnande särskilt gagnas av målgruppsperspektivet som fokuserar på:

- de faktorer som ger välbefinnande
- att stärka den enskildes känsla av sammanhang och mening
- att långsiktigt frigöra den enskildes resurser

Varje enhet gjorde under hösten 2019 en plan för, samt påbörjade det konkreta arbetet med att implementera det salutogena förhållningssättet. Vissa planerade insatser har dock fått skjutas fram på grund av pandemin som präglat det gångna året. Arbetet med att kontinuerligt identifiera aktiviteter som bidrar till det salutogena förhållningssättet återfinns i planerna för respektive verksamhetsområde.

Ökad psykisk hälsa

Inom ramen för nämndens kärnuppdrag, och tillika lagstadgade verksamhet, tillhandahålls insatser som syftar till att öka den psykiska hälsan hos den enskilde. Utöver att tillhandahålla goda insatser inom ramen för kärnuppdraget kommer sektorn att söka samverka för att utveckla arbetet kring några områden. Utredningen Psykisk hälsa i Ale kommun lyfter olika bakomliggande orsaker till den relativt höga andelen individer med psykisk ohälsa i kommunen. Bland de områden som lyfts som väsentliga för ungas psykiska hälsa specifikt nämns föräldrar och föräldrahälsa, samt ojämlika livsvillkor. Insatser i samverka kring föräldrastöd och våld i nära relationer har tidigare identifierats som viktiga att arbeta med. Detta är områden som bedöms kunna ge effekt såväl på barns psykiska hälsa som på föräldrarnas mående.

Bostadsbristen (både avseende ordinära lägenheter och särskilda boendeformer) har länge varit ett utvecklingsområde och där bristen bland annat visar sig i ett ökat behov av tillfälliga, akuta boendelösningar samt köpta platser. Individens möjlighet till en egen, stadigvarande bostad är en viktig faktor för att utjämna ojämlika livsvillkor och för att få effekt av eventuella andra nödvändiga insatser. Arbetet kring detta område har initierats och kommer att fortsätta i samverka med berörda aktörer.

4.2 Kunskap och utbildning

Inom ramen för God utbildning för alla görs ett avgörande arbete mot social hållbarhet. Att bli behörig till gymnasiet är för varje individ ett avgörande steg för framtiden. Alla skolformernas mål är att nå så långt som möjligt i varje barns och elevs lärande, utveckling och välmående. Att utbilda för ett långsiktigt hållbart samhälle innebär att bygga en god grund med kunskap, bildning och innovation. Vi behöver säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. En viktig del är personaltätheten som framförallt i förskolan länge varit låg och behöver bli bättre genom implementation av framtagna strategier och utökade resurser.

Genom att i redan unga år skapa förståelse för hållbarhet får unga med sig och kan sprida denna kunskap framåt i hela livet. Ökad kunskap kan förstås som att ungas och andras förmågor förbättras vilket tydliggör att det leder till ökad handlingskraft. Detta görs genom att integrera frågeställningar runt miljö, sociala och ekonomiska frågor i undervisningen, att göra barn och ungdomar delaktiga i läroprocessen och att förbereda dem för framtiden. Därför behöver det arbetet intensifieras och belysas inom såväl som utanför skolan i information och processer inom kommunens verksamheter men även inom näringslivet och det civila. En utbildning för hållbar utveckling innebär att alla människor har rätt till kunskaper om förhållandena, och få möjlighet att delta i beslut om vår gemensamma framtid.

Skolan har ett viktigt uppdrag i att motverka att negativa kulturer får fäste och är en viktig aktör i att tidigt fånga upp barn och ungdomar som på olika sätt far, eller riskerar att fara illa.

4.2.1 Nämndens mål

Fortsätta den nämndövergripande samverkan för att bidra till den strategiska målsättningen Kunskap och utbildning.

Individ och familjeomsorgen och funktionshinder ingår i samordningsgruppen TSI (tidiga samordnade insatser) som arbetar för att samordna kommunens insatser och samarbeta med regionen avseende barn och unga. Inom ramen för TSI pågår även arbetet med SSPF där samverkan sker mellan socialtjänst, skola, polis och fritidsverksamheter för att arbeta förebyggande med målgruppen. Pågående arbete i samverkan sker även i form av exempelvis Fotosyntes, Närvaroteam Ale- NÄTA samt skol- och behandlingsverksamhet ihop med sektor utbildning. NÄTA är en social investering och kommer att upphöra i sin nuvarande form vid halvårsskiftet 2021. Sektor utbildning och sektor arbete, trygghet och omsorg bedömer resultaten som goda och inom ramen för verksamhetsplan och budget 2021 finns medel avsatta för en förlängning året ut till att börja med. Ny ställning får tas under 2021.

4.3 Sysselsättning, arbete och företagsamhet

Vår kommun har fantastiska förutsättningar till tillväxt under lång tid om vi tar hänsyn till att vi ska växa med alla tre hållbarhetsperspektiven samtidigt. Vår bedömning är att befolkningstillväxten ska stabiliseras runt 1,9–2,4 procent för att vi ska klara uppdraget att leverera service och tjänster med bibehållen kvalitet.

Näringslivet bidrar till arbetstillfällena och därmed välbehövligena skatteintäkter som är en viktig del i att kunna ha en skola, en omsorg och en kommunservice med hög kvalitet. Kommunen ska arbeta för att tillhandahålla verksamhetsmark i olika stadier, från råmark till byggklara fastigheter där all infrastruktur är färdig så att det går snabbt från köp till etablering. Vi behöver fortsätta arbetet med att förbättra näringslivsklimatet då detta påverkar hur många som väljer att starta företag och hur attraktiva vi är för företag att flytta sin verksamhet till vår kommun.

Arbetsmarknaden kommer att förändras kontinuerligt, yrken kommer att försvinna och nya kommer att etableras. För att våra invånare ska klara övergången är det viktigt att vi skapar förutsättningar för detta. Det kommer bli aktuellt med utbildning i olika former flera gånger under ett arbetsliv. Komvux, universitet och högskolor är aktörer som vi måste utveckla samarbetet med, men även andra alternativ för folkbildning ska övervägas för att våra invånare ska vara anställningsbara. Alla behövs för att vårt samhälle ska fungera, det gör att alla ska få stöd i att bidra utifrån sina egna förutsättningar. Arbete är en viktig del av integrationen och här måste vi utmana våra egna system med tex SFI i kombination med starta-egget utbildningar eller arbetsplatsförlagd praktik. Men det kan också vara det omvända då flera företag i kommunen i dag utbildar personal i svenska, i detta arbete kan kommunen bidra med kompetens.

4.3.1 Fokusområden att följa upp

Hur väl lyckas vi som kommun med att få människor som står långt ifrån arbetsmarknaden att komma ut i arbete.

Nämndens mål

De som är aktuella för kommunens arbetsmarknadsinsatser ska komma vidare ut i egen försörjning via arbete eller studier som kan leda till arbete.

Utifrån den strategiska målsättningen sysselsättning, arbete och företagsamhet har nämnden ett ansvar för att underlätta för de invånare som möter höga trösklar på arbetsmarknaden. Inom ramen för målgruppen finns många olika orsaker till varför man står utanför arbetsmarknaden. Därmed krävs mångfacetterade insatser och en hög grad av flexibilitet inom ramen för de enheter som jobbar närmast målgruppen. Tät samverkan internt och externt har varit en självklarhet under flera år, liksom omvärldsbevakning och implementering av verk samma metoder och arbetssätt. Den organisatoriska förändringen inom verksamhetsområde individ- och familjeomsorg där enheterna arbetsmarknad och försörjningsstöd organiserats som en enhet bedöms kunna underlätta arbetet.

Särskilt fokus på ungdomsarbetslöshet och försörjningsstöd

Nämndens mål

Områdena omhändertas inom ramen för sektorns kärnuppdrag (IFO), men kommer självfallet att få särskilt fokus under 2021.

Arbetslösheten i allmänhet och ungdomsarbetslösheten i synnerhet har ökat som en konsekvens av pandemin. Så även kostnaderna för försörjningsstödet, här är pandemin en delorsak men det finns även andra orsaker så som exempelvis personer som lämnar etableringen och har svårt att konkurrera på arbetsmarknaden.

Ale kommuns samtliga sektorer ska söka lösningar för att erbjuda så många ungdomar födda 2004-2005 feriearbete inom sina verksamheter sommaren 2021.

Nämndens mål

Sektorn kommer, likt 2020, söka samarbete med övriga sektorer i frågan, främst kultur och fritid.

Sektorn har historiskt erbjudit feriearbeten inom ramen för kärnverksamheterna. Inför 2020 fattades ett politiskt beslut att inte erbjuda feriearbete i samma omfattning som tidigare. På grund av pandemin fick också andra lösningar sökas och dessutom för en mindre målgrupp. Möjligheten att ta emot feriearbetare inom sektorn 2021 är avhängig utvecklingen av pandemin.

4.4 Hållbart samhällsbyggande

Vi är många som har en bild av hur samhället är och hur det bör se ut. Hur vi bygger våra samhällen är en fråga som förändras över tid och utmaningen för oss är att försöka blicka in i framtiden och skapa det som är hållbart på lång sikt. Vi vill att samhällsbygget sker med hänsyn till vad som är hållbart såväl ekonomiskt, som socialt och ekologiskt. Effekterna av klimatförändringarna påverkar oss alla på olika sätt, exempelvis vid torka, vattenbrist, översvämningar och hot mot hälsa och säkerhet. Som offentlig aktör bör vi vara den som går före och visar vägen i utvecklingen när vi planerar nya och befintliga samhällen, hur vi upphandlar och väljer varor och tjänster och hur vi samarbetar med näringsliv och invånare. Ett led i att vara ett föredöme är att öka vår egen medvetenhet kring organisationens konsumtionsbaserade utsläpp och hitta strategier för att minska dessa.

Ingen kan göra allt, men vi kan alla göra något för att minska en fortsatt global uppvärmning. Uttrycket "många bäckar små..." har stor betydelse för vårt fortsatta arbete inom Ale kommun, både för den egna organisationen och för våra invånare. Det ska vara lätt att göra rätt och kommunen har en viktig roll i att vara ett föredöme samt att tillhandahålla tjänster till Ales invånare som bidrar till att minska utsläppen.

Vi ser att kommunen växer i invånarantal behöver en god planering för den tillväxten. Samhället ska växa med hänsyn till ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Detta innebär att vi när vi planerar våra samhällen, så väl i tätorterna som på landsbygden, måste vi skapa förutsättningar för att mångfald uppstår, service etableras, grönområden bevaras, eller skapas och att hänsyn tas till brukbar jordbruksmark. Ale kommun vill vara en kommun som kan erbjuda många olika typer av boenden som också är anpassade för människor i olika skeden i livet. En spännande infallsvinkel är 3D fastighetsbildning, där vi vill se byggnation som fyller mer än ett syfte, skolor i kombination med bostäder, förskola och särskilda boenden i anslutning till varandra och liknande. Ett fokus som är viktigt för att skapa en social hållbarhet är att öka känslan av trygghet i våra samhällen. Tryggheten skapas inte enbart genom att bygga våra samhällen på ett visst sätt, men utformningen spelar stor roll och måste därav vara en väsentlig del i vårt samhällsskapande.

Det är viktigt att vi i skapandet och utvecklingen av samhället ser till alla människors möjlighet att kunna röra sig fritt genom tillgång till trygga gång och cykelvägar. En viktig del i ett hållbart samhälle är att skapa förutsättningar till att genomföra resor och förflyttningar på andra sätt än med bil.

4.4.1 Fokusområden att följa upp

Intraprenad

Intraprenad i våra olika verksamheter ska fortsatt uppmuntras.

Nämndens mål

Bidra till en fortsatt utveckling av intraprenaddrift där så är lämpligt inom sektorns verksamheter.

Två av sektorns boenden drivs i form av intraprenad varav ett har haft denna driftsform sedan 2018 och där nytt avtal kommer att tecknas för ytterligare en treårsperiod. Erfarenheterna har överlag varit mycket positiva och möjligheten till ytterligare intraprenaddrift finns inom sektorn förutsatt att aktuell enhet uppfyller kriterierna.

4.5 Ett Ale

Beskrivning

Vi vill ha "Ett Ale", där alla delar av vår organisation samverkar för att skapa ett så stort mervärde som möjligt för den enskilde invånaren. Vi behöver se samverkan som en självklarhet och som en förutsättning för att genomföra visionen, lätt att leva i Ale. Ökat samarbete ska ske där det behövs mellan alla tänkbara instanser i våra olika verksamheter och avdelningar men även exempelvis med föreningar, primärvård, polis, näringsliv och invånare. Det kommer behövas olika former, forum och verktyg för att möjliggöra bättre kontaktytor för att kontinuerligt skapa rätt förutsättningar för samarbete. Detta leder till "Ett Ale" där vi arbetar för bättre kommunikation, information och service för alla människor.

Digitalisering, innovation och teknologiska framsteg är en nyckel till att finna hållbara lösningar för såväl ekonomiska som miljömässiga och sociala utmaningar. Därför är digitaliseringen i Ale en viktig faktor för en hållbar utveckling och att kommunen även på sikt skall klara att finansiera sina åtaganden. Digitaliseringen ger oss fantastiska möjligheter kring just hållbarhet, allt från smarta samhällen och att kunna använda resurser mer effektivt, till digitala möten och att stödja undervisning i skolan. Det handlar bland annat om att ha tillgänglig data 365 dagar om året, ha en infrastruktur med bredband, wifi och öppna nät, att följa säkerhetsföreskrifter kopplat till data och anpassa verksamhet efter ny dataskyddsföreskrift. I den mån det är juridiskt möjligt bör all kommunalt skapad och insamlade data vara offentlig.

4.5.1 Fokusområden att följa upp

Möjliggöra för nya samarbeten och effektivare resursanvändning för ökat värdeskapande inom kommunens ansvar

Nämndens mål

Genom nytänkande, kreativa idéer och en utökad samverkan finna lösningar på rådande utmaningar för verksamheterna.

För att kunna finna lösningar till flera av de utmaningar som sektorn står inför krävs nytänkande, kreativitet och en utökad samverkan; både internt inom organisationen men även med externa parter. Det kan beröra så vitt skilda områden som lösningar på det rådande bostadsunderskottet för nämndens målgrupper, omställning till den Nära vården samt kompetensförstärkning och rekryteringsutmaningarna.

Möjliggör medverkan för organisationen och andra aktörer i genomförandet av verksamhetsplan och budget

Nämndens mål

Genomförandet av Program för äldreplan 2019-2026 ska fortskrida för att nå det önskade läget 2026.

Se mig! Äldreplan för Ale kommun 2019–2026 beskriver kommunens målsättning och inriktning inom en rad område relaterade till äldre. Äldreplanen tar sin utgångspunkt i den nationella utredningen om vård och omsorg för äldre som kom 2017.

Planen har arbetats fram med hög delaktighet av kommuninvånare, brukare, närstående och personal. Den höga graden av delaktighet ska även prägla det fortsatta arbetet med att realisera äldreplanen. Inom åtta områden finns mål framarbetade samt förslag på aktiviteter för att nå målen senast 2026.

Arbetet med genomförandet av äldreplanen är ett exempel på hur nämndens verksamheter arbetar för att involvera andra aktörer i genomförandet av verksamhetsplan och budget.

4.5.2 Nämndens mål

För att bidra till ökad transparens och tydlighet för kommuninvånare likväl som internt i organisationen ska benämning av de organisatoriska delarna i sektorn bättre spegla innehållet.

Nämnden, sektorn, verksamhetsområden och enheter kommer i några fall att byta namn. Som en följd effekt behöver samtliga dokument som innefattar de gamla beteckningarna ses över och revideras.

Processkartläggning

Processkartläggning inleds under 2021 med målsättningen att genomföra en processkartläggning per verksamhetsområde samt en stödprocess. Målsättningen är att samtliga processer inom sektorn ska kartläggas på sikt och efter kvalitetssäkring tillgängliggöras för kommuninvånarna via kommunens webbplats.

4.6 En arbetsgivare

Tanken om ”Ett Ale” ska genomsyra personalpolitiken, vi är en organisation med ett gemensamt syfte. Vi ska förvalta invånarnas skattepengar på bästa sätt och få så mycket nytta för dem som möjligt. Ett Ale syftar till att vi delar varandras stolthet över att lyckas leverera bästa möjliga kärnverksamhet till dem vi är till för. För att vi ska se oss som en organisation är jämlika förutsättningar och likabehandling avgörande. Vi ska vara transparenta i alla processer och ska till exempel kunna visa på anställnings- och lönekriterier.

Vi behöver vara nyfikna på nya yrkesroller för att lösa framtidens bemannings utmaningar och redan nu inleda arbetet med att identifiera dessa. Vi kommer att behöva vidareutbilda flera olika personalgrupper i denna förändring och ska därför agera då regionala eller statliga bidrag finns för detta.

Den inslagna vägen med att byta styrmodell till en tillitsbaserad metod verkar gynnsam, vi är fortfarande bara i början av detta skifte men kan redan se att kunskapen och stoltheten för kommunens olika verksamheter stärks. Trots att vi på intet sätt har nått hela organisationen med denna förändring ännu så är det viktigt att vi inte glömer bort invånare perspektivet för att tillitsbaserad styrning skall fungera till fullo måste vi också inkludera åsikterna från dem vi är till för.

I bland annat Sunt arbetslivs undersökning av friskfaktorer i arbetslivet samt under Coronapandemin har det nära och aktiva ledarskapet lyfts som väsentligt. Inom vissa verksamheter har första linjens chef stora arbetsgrupper där möjligheten till närvarande ledarskap försvåras. Kommunen måste testa möjligheten till mindre

personalgrupper för att skapa förutsättningar för att minska sjukfrånvaro, minskad personalomsättning samt förbättrad Hållbart medarbetarindex (HME) och Nöjd kundindex (NKI). Test ska följas upp för att bidra till kunskapsbaserad organisering.

4.6.1 Fokusområden att följa upp

Genomföra test för att se effekten av färre personal per första linjens chef

Nämndens mål

Undersöka om ett minskat kontrollspann för första linjens chef får effekter i form av hur arbetsmiljön uppfattas, påverkan på sjukfrånvaro etc.

Genomförs på Garverivägens äldreboende.

4.6.2 Nämndens mål

Arbeta långsiktigt med kompetensförsörjningsfrågan där den ses som en helhet där verksamhet, ekonomi, utveckling och arbetsmiljö samverkar.

Kompetensförsörjningsfrågan är mångfacetterad och kräver insatser inom alla fyra områdena ovan för att nå framgång. Ledning och styrning av hög kvalitet där första linjens chefer är centrala bedöms som en framgångsfaktor.

Skapa förutsättningar i verksamheterna att i högre grad arbeta utifrån ett salutogent förhållningssätt.

Med ökat förtroende för medarbetarnas förmågor och kompetens tillsammans med en ledning med fokus på att ta ansvar för helheten skapas förutsättningar för att använda resurser på ett effektivt sätt. En verksamhet som i högre grad präglas av tillit och kontinuerlig dialog, ställer också krav på framtida ledarskap och styrning.

Inom verksamheternas arbete med att i högre grad arbeta utifrån ett salutogent förhållningssätt handlar det, inom arbetsmiljö- och verksamhetsperspektivet, om:

- att samlas kring ett gemensamt språk och förhållningssätt i sektorns alla delar
- att öka medarbetarnas känsla av delaktighet och arbetstillfredsställelse
- att öka och bidra till tydligt, tryggt och modigt ledarskap

Fokus framåt kommer att vara på medarbetarnas känsla av delaktighet och arbetstillfredsställelse. Ett arbete som både har försenats och påskyndats av pandemin. Tillitsdialoger mellan politiken och ledningsgrupperna genomfördes med ett lyckosamt resultat 2020. Detta arbete kommer fortsätta 2021 med löpande utvärdering och utveckling av arbetssättet.

5 Basverksamhet

5.1 Verksamhetsmätt

Verksamhet	Verksamhetsmätt
Äldreomsorg	Antal personer över 65 år med hemtjänstbeslut
	Antal beviljade timmar hemtjänst
Funktionshinder	Ej verkställda beslut bostad med särskild service, (snitt för perioden)
	Kostnad per individ i snitt avseende LSS-boende (exkl. köpta platser)
Särskilt boende och hemsjukvård	Antal betaldagar
	Dygn på korttid (avser totala antalet dygn)
Individ- och familjeomsorg	Akut behov av tak över huvudet, exempelvis i form av vandrarhem (antal beslut)
	Öppenvård - intern verkställighet (antal verkställda beslut)

5.2 Kommentar verksamhetsmätt

Antalet mått minskades ner inför 2020 till att endast omfatta ett par stycken per verksamhetsområde. Måtten bedöms som fortsatt relevanta att följa inom ramen för nämndplan 2021.

5.3 Beskrivning av basverksamhet

5.3.1 Central administration och nämnd

Central administration och nämnd omfattar sektorledning samt enheten för ledningsstöd och utveckling (tidigare enheten för stab och administration). Sektorledningen driver arbetet i sektorn framåt med hjälp av stödfunktionerna på enheten vars uppgift är att vara både ett strategiskt och ett operativt stöd för sektorn på olika nivåer. Vidare driver enheten utvecklingsfrågor, omvärldsbevakar samt har en konsultativ roll i sakfrågor.

Enhetens stödfunktioner innefattar olika områden såsom ledning och styrning, lokaler, säkerhet, nämnd och kansli, IT, kvalitet- och patientsäkerhet, arbetsmiljö, kommunikation samt handläggning av avgifter, fakturor och dödsbo.

Under 2021 kommer arbetet bland annat fokusera på att fortsätta utveckla och tydliggöra stödresursernas roller och uppdrag gentemot sektorn för att säkerställa en god och effektiv samverkan utifrån organisationens samlade behov.

5.3.2 Bemanningsplaneringsenheten

Enhet bemanningsplanering har varit igång sedan april detta år och ansvarar för rekrytering och tillsättning av timvikarier till sektorns verksamheter. Enheten består av fyra bemanningsplanerare, en enhetschef och åtta tillsvidareanställda undersköterskor som arbetar för att täcka korttidsfrånvaro i verksamheterna. Enheten har i uppdrag att arbeta verksamhetsnära och lösningsfokuserat utifrån ett helhetsperspektiv i bemanning och personalkostnader, bland annat stöttar enheten verksamheterna med frågor gällande schemaläggning och optimerad

bemanning.

Under 2021 kommer en rekryterare att anställas i syfte att driva sektorns arbete med kompetensutveckling och rekrytering utifrån Ale kommuns centrala processer och i tätt samarbete med HR-avdelningen.

5.3.3 Äldreomsorg

Verksamhetsområde Äldreomsorg (Ordinärt boende) består av Ale hemtjänst samt förebyggande enhet, där hemtjänsten utgör den absolut största delen. I Ale används lagen om valfrihet (LOV) men sedan april 2018 finns inga externa utförare, utan Ale hemtjänst är den enda utföraren.

Verksamhetsområdet har som främsta uppgift att utifrån individuella biståndsbeslut erbjuda Alebor stöd till en skälig levnadsnivå enligt Socialtjänstlagen (SoL). Äldreomsorgens målsättning är att förenkla kommuninvånarnas vardag genom att erbjuda stöd och insatser av god kvalitet, med trygghet och kontinuitet.

Verksamhetsrådets fokus under året är att fortsätta få stabilitet i personalgrupperna genom att utveckla struktur och tydlighet inom enheterna, fortsätta arbetet med att realisera program för äldreplan och att bibehålla ett fortsatt stort engagemang och delaktighet från medarbetare och kommuninvånare, utveckla det förebyggande arbetet med fokus på målgrupper med särskilda behov samt att bibehålla en hög brukarnöjdhet.

Arbetet med utveckling och implementering av digitala tjänster kommer fortsätta enligt plan. Utmaningen för verksamheten framåt är att hitta teknik som utvecklar det kognitiva stödet för verksamhetens målgrupper samt att fortsätta bevaka den samhällsliga digitaliseringen inom ramen för All Age Hub och gränsen för vad som är den enskildes ansvar respektive kommunens ansvar att tillhandahålla gällande välfärdsteknik.

Fortsatt arbetet för en ekonomi i balans där optimerad bemanning är en del. Samarbete mellan enheterna bedöms som en framgångsfaktor och ska fortsätta präglade Ale hemtjänst och äldreomsorgen.

5.3.4 Funktionshinder

Verksamhetsområde funktionshinder byter namn till Funktionsstöd, som idag är ett mer vedertaget begrepp för verksamheten. Funktionsstöd riktar sig mot såväl barn och unga som vuxna och verkställer alla insatser för personer med funktionsnedsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (SoL).

Omstrukturering av verksamhetens boenden pågår kontinuerligt för att i möjligaste mån kunna verkställa beslut om boende på hemmaplan. Det planerade boendet i Skepplanda beräknas vara klart i september 2021 och flera andra byggprojekt är på gång. Förhoppningen är att ett nytt boende blir klart varje år, fyra år framåt.

Fokus 2021 kommer fortsätta att vara på kärnverksamheten och de lagstadgade verksamheterna, men även arbete med kompetensutveckling samt fortsatt arbete med att säkerställa kvalitén.

Systematiskt arbetsmiljöarbete fortskrider och kopplas samman med implementeringen av det salutogena förhållningssättet. Översyn av enhetschefernas arbetsområden samt stödfunktioner såsom administratörer, arbetsledare samt olika former av pedagogroller har påbörjats och kommer att fortsätta under 2021.

Fortsatt arbete under 2021 med att minska kostnader, arbete pågår med optimerad bemanning och effekterna har börjat visa sig under 2020. Planering pågår också för att genomföra stödbehovsmätningar för att enheterna ska få rätt förutsättningar för att kunna hålla sin budget.

5.3.5 Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen, IFO, ansvarar för myndighetsutövning inom områdena barn och unga, missbruk, socialpsykiatri, försörjningsstöd, LSS och äldreomsorg samt familjerätt. Verksamheten ansvarar även för större delarna av verkställighet avseende öppenvård enligt SoL samt kommunens ansvar avseende arbetsmarknadsfrågor och insatser till personer som står utanför arbetsmarknaden.

En utmaning för IFO är att personer som lämnar etableringen i allt högre utsträckning inte har egen försörjning vilket ökar kostnaderna inom ekonomiskt bistånd. Åtgärder för att få fler ur målgruppen i arbete har initierats och kommer fortsätta under 2021. Bosättningsansvaret avseende mottagande av nyanlända verkställs även det

inom ramen för verksamhetsområdet. Tillgången på bostäder är liten vilket försvårar mottagandet och även att ge stöd till personer som hamnat utanför, eller riskerar att hamna utanför, den reguljära bostadsmarknaden vilket också leder till högre kostnader för ekonomiskt bistånd. De bostadssociala frågorna är ett fortsatt utvecklingsområde kommande år.

Antalet anmälningar gällande barn som utsatts för våld eller bevittnat våld i hemmet har fortsatt att öka under 2020. Barn som bevittnar våld och/eller utsatts för våld själva riskerar att utveckla olika former av beteende- och relationsproblematik. Insatser för dessa barn är ett utvecklingsområde för verksamhetsområdet och kräver kreativa lösningar och en ökad grad av samverkan mellan enheter.

Under 2020 har en mottagningsenhet etablerats vid IFO i syfte att skapa ett gott och enhetligt bemötande. Samtidigt har arbetsmarknadsfrågor och försörjningsstöd organiserats vid en enhet för att skapa snabbare väg mellan beviljat försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsats. Även verkställighet av öppenvårdsinsatser koncentreras nu vid en enhet i syfte att genom god samverkan och synergieffekter skapa kvalitativ utveckling av insatserna. För verksamheten fortsätter utvecklingsarbetet med att få den nya organisationsstrukturen att fungera väl.

5.3.6 Särskilda boende och hemsjukvård

Verksamhetsområdet omfattar särskilda boenden, nattpatrull och kommunal hälso- och sjukvård med rehab- och sjuksköterskeenhet.

Fortsatt arbetet med att realisera program för äldreplan och att bibehålla ett stort engagemang och delaktighet från medarbetare och kommuninvånare under året, för att nå det önskade läget 2026. Under 2021 är fokusområden från äldreplanen salutogent förhållningssätt, utveckling av demensstöd för kommuninvånarna samt kompetenssteg för medarbetare.

Den digitala utvecklingen fortsätter och under året kommer tillsyn och stöd med hjälp av trygghetskamera att ytterligare utvecklas. Syftet är att minska på de fysiska besöken med bibehållen trygghet och integritet.

Två av kommunens fem äldreboenden drivs från och med 2021 i intraprenadform.

Samverkansavtalet avseende försäljning av korttidsplatser till Kungälv kommun kommer att förlängas 2021.

6 Ekonomisk sammanfattning

6.1 Ekonomisk sammanställning

Besluts/verksamhetsområden	2020		2021
	Prognos	Budget	Budget
Centralt ATO	13 450	47 229	43 257
Individ- och familjeomsorg	-6 900	129 851	143 419
Äldreomsorg	2 800	76 999	80 064
Funktionshinder	2 650	172 917	176 767
SÄBO och Hemsjukvård	3 000	161 190	157 973
Totalt	15 000	588 186	601 480

Inför 2021 har beslut fattats om statliga satsningar på äldreomsorgen och för Ale motsvarar dessa satsningar 10,5 Mkr. Det är än så länge inte klarlagt hur medlen kan användas men sannolikt blir styrningen inte så tydlig. De planerade satsningarna kring utvecklingen av arbetet med personer med demensproblematik kommer därmed att kunna genomföras.

Verksamhetsområde funktionsstöd (tidigare funktionshinder) fortsätter sitt arbete med att sänka kostnaden per brukare under 2021. Tillkommande kostnader, bland annat för nya eller utökade ärenden inom personlig assistans komplicerar bilden men utvecklingen har trots det varit positiv hittills. Under andra halvan av 2021 kommer de nybyggda LSS-bostäderna i Skepplanda att öppna och verklig kostnad för drift av verksamheten kommer att finnas inför 2022.

Inom ramen för individ- och familjeomsorgen har kostnaderna för försörjningsstöd stadigt ökat de senaste åren och utvecklingen väntas fortsätta bland annat eftersom förutsättningarna på arbetsmarknaden blivit betydligt tuffare som en konsekvens av den pågående pandemin. Även kostnader för placeringar inom barn och unga har ökat och viss hänsyn även till detta har tagits i ramtilldelningen.

Sedan tidigare har sektorn ökat bufferten från den av kommunfullmäktige beslutade nivån på 1% till 1,8%. Detta motiveras av kostnadsdrivande förändringar som inte sällan inträffar såväl på individnivå som på samhällsnivå och syftar till att skapa resiliens. Den statliga satsningen inberäknad förefaller förutsättningarna för budget i balans 2021 rimliga men med hänsyn till den pågående pandemin är det svårare än någonsin att göra bedömningen.

7 Personal

Inför och under 2020 planerade sektorn att ta nästa steg i implementeringen av det salutogena förhållningssättet genom att lägga fokus på medarbetarskapet. Den pågående pandemin fick dessvärre konsekvensen att detta arbete inte kunde prioriteras som avsett. Avseende arbetsmiljö och sjukfrånvaro för sektorn som helhet är det av samma skäl svårt att dra några slutsatser eftersom 2020 i många avseenden har varit ett helt unikt år.

Att arbeta delar av sin arbetsdag i skyddsutrustning är slitsamt och alla desinfektionsmoment är tidsödande. Att det också innebär påfrestningar mentalt att arbeta under ovissa omständigheter komplicerar bilden ytterligare. Trots detta har signalerna från personalorganisationerna i allt väsentligt varit positiva och det har funnits samsyn kring merparten av de aktuella frågorna.

Om det finns någon positiv effekt av pandemin så skulle det sannolikt vara att känslan av sammanhang och delaktighet förefaller ha ökat och så även upplevelsen av att arbeta mot ett gemensamt mål. De goda resultat som uppnåtts i arbetet mot pandemin borde sannolikt också kunna bidra till en ökad yrkesstolthet. Sannolikt kommer även väsentliga delar av 2021 att präglas av pandemin och därför blir det viktigt att ta vara på de erfarenheter som gjorts, vad som upplevts som positivt och vad som kan förbättras.

Satsningar på kompetensutveckling och tydligare karriärvägar i samtliga yrkeskategorier kommer att ha fokus även under 2021. I den mån det är möjligt kommer digitala alternativ att erbjudas eftersom erfarenheterna, till exempel avseende yrkesresan för socialsekreterare inom barn och unga, är goda. Även inom ramen för Bemanningsplaneringsenheten finns goda erfarenheter av digital kompetensförstärkning och dessa kommer man att bygga vidare på under 2021 för att säkra att de vikarier som arbetar i verksamheterna är tillräckligt kompetenta, framförallt med tanke på basala hygienrutiner. I allmänhet kommer det goda arbete som gjorts sedan sektorn tog över bemanningsverksamheten att fortsätta och enheten förstärks under 2021 planenligt med en rekryteringsfunktion.

8 Fastställersedatum